

2018

Behovskartläggning

FINSAM SKÅNE NORNORDVÄST

Samordningsförbundet
NNV Skåne

Innehållsförteckning

Inledning:	2
Summering och rekommendationer	3
Identifierade behov	4
<i>Generellt:</i>	4
<i>Psykisk ohälsa:</i>	6
<i>Långvarigt bidragsberoende på grund av ohälsa & Individer som ej bedöms redo för arbetsmarknaden:</i>	8
<i>Nyanlända:</i>	8
<i>Unga som varken arbetar eller studerar:</i>	10
Omvärldsbevakning – Forskning, politisk utveckling & goda exempel	11
<i>Trender och politisk kontext</i>	11
<i>Statiskt nuläge i förbundet</i>	12
<i>Nyanlända kvinnor:</i>	13
<i>Nollplacerade individer</i>	15
<i>Psykisk ohälsa hos unga:</i>	16
<i>Unga som varken arbetar eller studerar:</i>	18
Pågående aktiviteter och insatser	22
<i>Klippan:</i>	22
<i>Ängelholm:</i>	23
<i>Örkelljunga:</i>	24
<i>Perstorp:</i>	25
<i>Region Skåne/Psykiatri Helsingborg:</i>	27
<i>Försäkringskassan:</i>	28
<i>Arbetsförmedlingen Klippan – Perstorp:</i>	28
Existerande samverkansforum	29
<i>Båstad:</i>	30
<i>Klippan:</i>	30
<i>Perstorp:</i>	30
<i>Örkelljunga:</i>	30
<i>Ängelholm:</i>	31
<i>Region Skåne/Psykiatri:</i>	31
<i>Arbetsförmedlingen Klippan-Perstorp:</i>	31
<i>Försäkringskassan:</i>	32

Inledning:

Behovskartläggningen är genomförd på uppdrag av FINSAM Skåne Nordnordväst och baseras på intervjuer av samtliga parter, gemensamma diskussioner samt en omvärldsbevakning av såväl nuläges-statistik som analys av pågående trender och processer på regional, nationell och internationell nivå. Kartläggningsarbetet är i detta uppdraget avgränsat genom att intervjuerna med parterna har skett med utvalda representanter från kommunerna, Arbetsförmedlingen Perstorp – Klippan, Försäkringskassan syd samt psykiatrin i Helsingborg. Målgrupperna och frågeställningar har sin utgångspunkt i lagstiftningen om samordningsförbunden, och är utvecklade och finlipade av förbundet i sig. Rapporten presenterar en nulägesbild av utbud av insatser inom förbundet (över 60 stycken unika insatser), samt de gemensamt identifierade behoven hos respektive målgrupp. Rapporten innehåller även en sammanställning av de samverkansforum som existerar i förbundet mellan parterna. Omvärldsanalysen är specificerad gentemot unga med psykisk ohälsa, nyanlända kvinnor, unga som varken arbetar eller studerar samt individer som hamnat i glappet mellan försäkringskassan och arbetsförmedlingen, så kallat nollklassade individer. Dessa grupper har framkommit som prioriterade grupper genom intervjuerna, varför extra fokus har lags på dessa och deras behov. Avslutningsvis finns en sammanfattning av de behov som framkommit samt resultat och rekommendationer hämtade ur omvärldsbevakningen.

Frågeställningar

Vilka pågående aktiviteter/insatser har ni för respektive målgrupp?

Vilka behov av insatser ser ni för respektive målgrupp? (vilka insatser ingår i erat uppdrag och vilka kan komma att ingå inom ramen för FINSAM?)

Vilka samverkansforum finns kopplat till respektive målgrupp?

Andra målgrupper, förutom de beskrivna, vore relevanta för FINSAM att arbeta med?

Övriga tankar och idéer kring FINSAMS framtida insatser?

Parter i förbundet

Försäkringskassan

Region Skåne

Arbetsförmedlingen

Örkelljunga Kommun

Klippans Kommun

Perstorps Kommun

Ängelholms Kommun

Båstads Kommun

Målgrupper

1. Individer med psykisk ohälsa
2. Individer med långvarigt bidragsberoende pga. ohälsa
3. Nyanlända
4. Unga som varken arbetar eller studerar (UVAS)
5. Personer som ej bedöms redo för Arbetsförmedlingens insatser (Kategori 14/15)

Summering och rekommendationer

Sammantaget beskriver samtliga parter i FINSAM-samverkan stort behov av just utökad samverkan, förbättrat kunskapsläge samt möjligheten att dela på resurser och insatser. Huvudsakligen har en specificering på målgrupperna nyanlända kvinnor, unga med psykisk ohälsa samt individer som "hamnar mellan stolarna" framställts som prioriterat för samverkan. Utbytet inom utvecklings- och beredningsgruppen framstår som centralt för FINSAM-samverkan framöver, där förhoppningsvis många synergieffekter kan uppstå av de diskussioner denna kartläggning, och framtida satsningar, för med sig.

Vi har sammanfattat behoven och sammanställt några slutsatser baserat på de beskrivningarna av existerande insatser och samverkansforum vi tagit del av. Dessa går att sammanfatta i tre prioriterade områden:

Organisationsutveckling & kunskapshöjning

Möjligheterna att hitta mer systematiserade, varaktiga och effektiviserade sätt att samverka inom och mellan kommunerna och myndigheterna samt en ökad förståelse för varandras uppdrag och gränsdragning ses som ett prioriterat område för FINSAM-samverkan. Kunskap om de olika målgrupperna som medarbetarna möter och även mer grundläggande kartläggningar av specifika delar av målgrupperna efterfrågas. Utbyte mellan parterna, samt andra FINSAM-förbund, för att bevaka och möjligtvis delta i framgångsrika projekt och metoder vore också en viktig komponent i FINSAM-samverkan.

Tillgång till spetskompetens

Möjligheten till att få tillgång till spetskompetens inom de mångfacetterade och kvalificerade utmaningar som medarbetarna som arbetar med målgrupperna dagligen möter är eftertraktad av flera av parterna. Detta kan ske i form av gemensam kompetensutveckling, eller till exempel i form av ett "ambulerande team" av t.ex. arbetspsykologer eller liknande som kan bistå vid behov.

Metodutveckling & idésmedja

Möjligheten att få testa nya idéer och utveckla verksamheter finns ofta inte inom ramen för ordinarie budget hos flera av parterna. Att få möjlighet att testa och/eller utveckla nya metoder för att nå ut till och kommunicera med målgrupperna, arbeta mer förebyggande samt motivationshöjande. Detta kan ske i form av "metodutvecklingsbidrag" eller mer allmänna projektbidrag som syftar till utveckling av arbetet med de valda målgrupperna.

I övrigt kan även andra målgrupper vara intressanta för samverkan, till exempel har nyanlända män, missbrukare/droganvändning, skuldsatta samt (före detta) kriminella lyfts. Viktiga ställningstaganden finns också fortfarande kvar att ta, till exempel huruvida samverkan och gemensamma insatser ska baseras på struktur- eller individnivå, hur framgångsrika projekt och satsningar kan implementeras, spridas och ge ringar på vattnet, samt hur samverkan kan utvecklas till att vara varaktig, inte kopplad till person utan funktion.

Identifierade behov

Generellt:

Genomgående har behovet av tidiga, förebyggande, insatser lyfts upp inom flertalet av parterna. Att hitta metoder för att stoppa inflödet till arbetslöshet från målgrupperna samt möjligheter att arbeta mer med motiverande insatser för samtliga målgrupper. Gemensamt för alla parter är även att kompetensutveckling av den egna personalen är ett viktigt område där FINSAM-samverkan och dess resurser skulle kunna vara behjälpligt för utvecklingen av arbetet med samtliga målgrupper. Överlag finns även en önskan om att öka förståelsen och kunskapen om de olika parterna inom samverkan i FINSAM NNV Skåne. Att förtydliga uppdragen, klargöra gränsdragning och skapa förståelse för varandras utgångspunkter.

Flera av parterna har valt att uttalat önska prioriterade målgrupper för samverkan inom FINSAM. Dessa är huvudsakligen nyanlända kvinnor, unga med psykisk ohälsa samt individer som "hamnar mellan stolarna". Det finns även ett uttalat önskemål från flera av kommunerna om handfast stöd till individer för att t.ex. genomföra gemensam planering eller vägledning mellan de olika redan existerande insatserna. Försäkringskassan framhäver vikten av att arbeta med evidensbaserade metoder så som case management och supported education, och flera kommuner uttrycker önskemål om att titta på hur andra FINSAM-förbund arbetar, samt framgångsfaktorer i samverkan kring de valda målgrupperna.

Försäkringskassan framhåller att det vore viktigt att fundera på om förbundet ska arbeta strukturellt eller individuellt och menar att det vore bäst att hitta mellanvägen. FINSAM bör varken vara ett förbund som endast arbetar med några få individer, men inte heller ett förbund som enbart producerar rapporter.

Utöver de målgrupper som legat till grund för arbetet med denna rapporten har även unga med missbruksproblematik samt individer med skulder, och/eller kriminella aktiviteter lyfts upp som potentiella målgrupper att ytterligare samverka kring.

Behov kopplat till samverkan/struktur

- Tydliggöra skärningspunkter mellan de olika myndigheterna och enheterna
- Etablera förbättrad och mer varaktig samverkan mellan FINSAM-parterna
- Samverkan bör vara kopplat till funktion och inte individ. Det ska gå att samverka oberoende av vilka personer som innehar vilka positioner
- Viktigt med förtydligad information, samt vart den finns tillgänglig, avseende vilket utbud av insatser kommunerna erbjuder
- Ta fram nyckelpersoner i de olika verksamheterna, säkerställa enklare kontaktvägar

Behov kopplat till specifika målgrupper

- Fokusera extra på: nyanlända kvinnor, psykisk ohälsa, drogproblematik och vägledning inom vården. ("Krävs att en är frisk för att vara sjuk")
- Möjligt fokus: Ungas övergång till vuxna inom vården
- Fokusera på: de som ej är redo för Arbetsförmedlingens insatser och de individer som ej är redo för förstärkt samverkan

- Fokusgrupper: Unga med psykisk ohälsa samt de som hoppar av gymnasiet
- Fokusgrupper: de som faller mellan stolarna. Nyanlända kvinnor, unga med psykisk ohälsa, ensamkommande flyktingbarn som ej slutför gymnasiet
- Fokus på de som funnits +10 år i JOB:en, borde ha sjukersättning men är ej kodade
- Fokus på de unga som ligger i riskzonen för förändrad konjunktur, dvs. sist in först ut
- Individer med sociala hinder för att ta sig in på arbetsmarknaden

Behov av kompetenshöjning

- Kompetenshöjande insatser för medarbetare, chefer och ledare som arbetar med FINSAM:s målgrupper, och kompetenshöjande insatser inom psykisk ohälsa
- Utökad kunskap om normkritik och antirasism på arbetsmarknaden
- Kompetensutveckling för ökad förståelse hos personal hur ADHD, depression etc. påverkar individer
- Kompetenshöjande insatser för medarbetare för att skapa förståelse för helheten och varandras uppdrag, förutsättningar och begränsningar inom FINSAM
- Önskvärt med kompetensutveckling av uppdragen och rollerna hos de olika medverkande parterna inom FINSAM

Önskemål kring typ av insatser

- Titta på vilka insatser som är ekonomiskt hållbara – fokusera på proaktiva insatser som riktar sig till de större grupperna
- Titta på vilka insatser som kan stoppa inflödet till arbetslösheten från början
- Utveckla metoder för att jobba mer liknande "en väg in", riva hindren mellan organisationerna
- FINSAM bör fokusera på helheten, arbeta behovsstyrt snarare än målgruppsstyrt i samverkan
- FINSAM-samverkan ska vara "nyskapande" och se ifall insatserna i sin tur kan ge ringar på vattnet till andra målgrupper
- Viktigt att fundera på om förbundet ska arbeta strukturellt eller individuellt – vore bäst att hitta mellanvägen. Inte smalna in för tidigt i något utan hålla det öppet. Ha ett öppet sinne och ta hjälp och stöd i befintlig forskning
- Fokusera på kompetensutveckling av medarbetarna inom FINSAM-samverkan
- Fundera över implementering, mycket är svårt att implementera projekt och metoder inom en nationell myndighet, måste ha medvetenhet om detta från början. Viktigt att inte fastna i implementeringsdiskussionen utan ibland fokusera på processer som hjälper individer under tiden de pågår, utan krav på 100%-ig implementering efteråt
- Testa otraditionella arbetsätt. Mixa målgrupper men kanske använda beprövade metoder som funkar för en specifik målgrupp för att testa på fler
- Fokusera på metodutveckling
- Fokus på individanpassade insatser, t.ex. supported education eller case management.
- Fokus på att minska glappen mellan insatser
- Möjligheter för att söka stöd för utbildningsinsatser för fler. Viktigt att samtlig personal har samma information

- Fokus på förebyggande insatser som inte går att skapa lokalt
- Fler insatser med fokus på arbetsmarknadskunskap och kompetensförsörjningsproblem
- Operativa, proaktiva insatser
- FACT metoden är något viktigt som en av parterna vill arbeta med
- Teknisklösningar för att underlätta/komplettera kommunikation med myndigheter och kommuner
- Fokus på motiverande insatser
- Viktigt att utveckla metoder för att stötta individer i kontakten med vården. T.ex. för primärvården
- Hälsöfrämjande insatser för alla målgrupper
- Grundläggande kartläggning av de individer som kommunen möter, tid och möjlighet att göra mer utförlig kartläggning
- Stöd för fördjupad kartläggning av individer
- Utbildningar i "hur funkar det på en svensk arbetsplats" för nyanlända
- Handfast hjälp/lots som stöttar individerna med att genomföra fastlagd planering, case management
- Inga marginaler att testa nya saker i kommunen. Vi vill se snabba insatser – ut och prova och gå framåt

Övrigt/andra målgrupper

- "Olika vägar in" är ett bra projekt i annat FINSAM-förbund (NILS). Överhuvudtaget bra att lära av vad andra förbund redan gör
- Titta på andra FINSAM projekt, t.ex. UngSam i Åstorp: Stöttar hemmasittare
- Kartläggning för att se hur andra kommuner arbetar framgångsrikt med FINSAM-samverkan/målgrupperna
- Budget- och skuldrådgivning samt boendefrågor är viktiga aspekter för målgruppens chans att skaffa sig stabila, hälsosamma liv med fokus på arbete
- Öppenvården/missbruksvård är i dagsläget inte kopplat till arbetsmarknadsinsatser alls. Kan detta utvecklas?
- Det finns ett behov av en utveckling av integrerande missbruksvård. En gemensam kartläggning av patienternas behov i samverkan mellan vården och kommunerna
- Aktiviteter eller insatser för före detta kriminella

Psykisk ohälsa:

Inom målgruppen "individer med psykisk ohälsa" har framförallt unga med psykisk ohälsa lyfts upp som en mycket relevant målgrupp att arbeta med. Samtliga parter har även konstaterat att psykisk ohälsa ofta är en bakomliggande faktor för individer i flera av de andra målgrupperna.

Försäkringskassan uttrycker att målgruppen består av två huvudsakliga grupper, de som aldrig haft jobb pga. neurologiska sjukdomar etc. och de som haft jobb men som lider av utmattningss-, trötthets- eller depressionssyndrom.

Huvudsakligen har ökad kompetensutveckling av personal och medarbetare efterfrågats, för att skapa en djupare förståelse för hur psykisk ohälsa kan mötas och hanteras inom ramen för respektive parts uppdrag, samt hur tidiga tecken kan identifieras och kartläggning av individens behov förbättras.

Det har även framhållits att det är en svåröverblickad målgrupp med stora mörkertal samt ett ämne som är mycket tabubelagt, framförallt hos nyanlända samt hos män. Enligt Arbetsförmedlingen har endast 2% av de utrikesfödda en registrerad funktionsnedsättning hos Arbetsförmedlingen, jämfört med 25% av de inrikes födda. Bakgrunden är ofta svårutredd och det finns starka normer och tabun avseende ohälsa och funktionsvariationer. Möjlig insats från FINSAM-samverkan vore därför att ytterligare kartlägga gruppen i de medverkande kommunerna samt att utveckla stöd till fördjupad kartläggning av individers bakgrund och behov. Inom denna målgrupp har behovet av mer handfast stöd till individerna i genomförande av gemensam planering eller liknande framhållits som extra viktigt.

Utmaningar

- Två olika grupper 1) de som aldrig haft jobb pga. neurologiska sjukdomar etc. 2) de som haft jobb och som lider av utmattningssyndrom/trötthetssyndrom eller depressionssyndrom
- Tillhör individen LSS får den ofta adekvat stöd, men befinner sig individen utanför denna gruppen saknas ofta insatser och stöd. Finns även ett stort mörkertal inom denna grupp
- Stort mörkertal och svåröverblickad målgrupp, framförallt på landsbygden
- Samverkan mellan kommuner kring individer med ohälsa

Bakomliggande problematik/behov

- Kunskapshöjande insatser för personalen om målgruppen och den bakomliggande problematiken
- Utveckla metoder/indikatorer som möjliggör tidigare identifiering av problematiken
- Stöd till strukturerade kartläggningsinsatser kring individernas bakgrund
- Utmaning att identifiera orsaker bakom varför insatser inte fungerar
- Kompetenshöjning/skapa en gemensam bild av vad psykisk ohälsa är, använda befintlig kompetens som finns inom t.ex. Previa
- Mer information/kunskap om migrationsrelaterade psykiska sjukdomar

Behov av insatser

- Behov av att kunna erbjuda både mer information och aktiviteter till målgruppen
- Reabsinsatser
- Bibehållen/utökad öppenvård
- Handgriplig hjälp till målgruppen
- Hitta vägar att arbeta med "tabu". Hur kan vi jobba med individer som uttalar fysiska funktionshinder men där det visar sig finnas bakomliggande trauma?
- Ett ambuleringsteam med spetskompetens (ex. försäkringsläkare, psykologer och annan kompetens som kommunerna ej har budget för) önskemål att FINSAM har ansvarig koordinator och fördelar uppdragen, kommunerna får ansöka om stöd

- Behov av en resurs som kan hjälpa till att kartlägga och slussa nya individer inom målgruppen rätt
- Gruppaktiviteter för män med psykisk ohälsa, med fokus på det förebyggande arbetet
- Utveckla den gemensamma planeringen kring patienterna

Långvarigt bidragsberoende på grund av ohälsa & Individer som ej bedöms redo för arbetsmarknaden:

Här har framförallt kopplingen till psykisk ohälsa och icke-adekvat beredskap eller stödinsatser för att hantera den bakomliggande problematiken lyfts upp som de största utmaningarna, inom i första hand kommunerna. Framförallt när individerna hamnar i kläm i systemen, och till exempel inte anses vara redo för Arbetsförmedlingens insatser, men inte heller är berättigade för sjukpenning. Detta glapp bör ses över, och metoder för att stoppa inflödet utvecklas. Det är svårt för parterna att överblicka vilka insatser som står till buds inom de olika kommunerna.

Kunskap och samverkan

- Stort behov av gemensam planering mellan myndigheter
- Mycket viktigt med samverkan kring denna målgrupp
- Kartlägga mörkertalet
- Uppsökande verksamhet
- Få tidigare insikt om målgruppen, bättre kartläggning och samordning. Viktigt att stoppa inflödet!

Övrigt

- Mycket tydlig koppling till psykisk ohälsa
- Utmaning med att många individer inom denna målgrupp faller mellan stolarna (t.ex. individer som ej bedöms redo för arbetsmarknaden hos Arbetsförmedlingen men ej heller uppfyller kriterierna för berättigande till sjukpenning hos Försäkringskassans)
- Fokusera på unga som fått avslag på aktivitetsersättning men som ändå är "sjukskrivna"
- Ev. utveckla insatser för personer med språksvårigheter + fysisk/psykisk ohälsa

Nyanlända:

Nyanlända är av naturliga skäl en prioriterad och mycket aktuell grupp hos samtliga medverkande parter. Inom målgruppen har det i flera intervjuer lyfts upp att undergruppen nyanlända kvinnor, samt ensamkommande flyktingbarn som ej avslutar gymnasiet, är viktiga att samverka kring, samt att hitta nya metoder för att nå fram och stärka deras etablering på arbetsmarknaden. Det finns många spridda utmaningar med målgruppen, som i sig är mycket heterogen och har skilda behov av stöd och insatser. Hög- och lågutbildade har mycket olika möjligheter att komma in på arbetsmarknaden, kulturskillnader, ibland icke-flexibla system och bristande språkförmåga utgör hinder i effektiv planering och etablering. Flera framhäver behov av att utveckla metoder för effektivare och bättre validering av tidigare erfarenheter, att hitta nya sätt att nå ut till målgruppen (framförallt nyanlända kvinnor) samt att utveckla SFI för att säkerställa bättre koppling till arbetsmarknaden i ett tidigt stadium. Även utbildning och arbete med normer och rasism inom den existerande arbetsmarknaden har lyfts upp som viktiga åtgärder för att förenkla nyanländas etablering på arbetsmarknaden. Viktigt att tänka på när

det gäller denna målgrupp är att de idag benämns som nyanlända i våra system. Om en tid kommer de inte längre att göra det men deras behov kommer att kvarstå. Därför extra viktigt att tänka på utformningen av insatser för att möta behoven som kvarstår och inte kategoriseringen av gruppen.

Utmaningar

- Utmaning med bakomliggande trauman samt språksvårigheter
- Arbetsuppgifter i hemländerna matchar ofta inte det som förväntas här i Sverige. T.ex. en kakelläggare i Sverige förväntas kunna hantera kunder, fakturera, mer "allt i allo" arbete, medan många som uppger att de har erfarenheten endast har erfarenheten av att sätta upp själva kaklet
- Rasism på arbetsmarknaden. Många nyanlända, även välutbildade med bra svenskkunskaper, har svårt att få jobb

Behov kopplat till struktur/samverkan

- Se över hur vi kan korta glappen mellan insatserna, koncentrera insatserna till arbetsmarknadsenheterna
- Verka för fler gemensamma satsningar/insatser under etableringstiden
- Stärka kopplingen mellan SFI och arbetsmarknaden

Behov av kompetensutveckling

- Kunskapshöjning om migrationsrelaterade sjukdomar, t.ex. PTSD
- Kunskapshöjning om kulturskillnader

Behov av insatser

- Fokusera på insatser som riktar sig mot arbetsmarknad snarare än mer utbildning, t.ex. förberedelse inför extratjänst, validera kunskap eller en "integrationsprocess + språkutveckling"
- Hitta nya vägar för individer utan språkprogression inom SFI
- Hitta alternativa, snabba vägar ut på arbetsmarknaden för de som kan arbeta. Använda sig av kommunvärdar?
- Utveckla samhällsorienteringen. Introduktionsprogram för nyanlända – kan man testa något annat?
- Lärlingsspår mellan vuxenutbildningen och introduktionsprogrammen? Yrkeskoppling inom SFI
- Utveckla svenskundervisning i allmänhet. SFI:s effektivitet och genomslagskraft
- Motivationshöjande insatser är avgörande, framförallt för nyanlända kvinnor
- Många har behov av anpassade anställningar eller liknande
- Ytterligare utbildningsinsatser behövs för målgruppen
- Behov av utökade vägledningsinsatser för nyanlända för att förhindra tidiga avhopp från gymnasiet
- Hitta nya sätt att arbeta med nyanlända ungas föräldrar så att dem på bästa sätt ska kunna stötta sina barn att göra välgrundade val

Fokusgrupp

- Nyanlända kvinnor – hur många kommer ut i arbetslivet? Språksvårigheter, låg utbildningsbakgrund, lång väg och lång startsträcka pga. föräldraledighet. Kan vi samverka mer med Familjecentralerna – SFI för föräldrar?
- Se över hur vi kan arbeta med nyanlända kvinnor (möta upp olika krav, ohälsa samt utökade motiverande insatser)
- Ytterligare rusta välutbildade nyanlända kvinnor, framför allt de utan arbetslivserfarenhet
- Nyanlända män – parterna ser behov av att i många fall först nå fram och motivera männen för att sedan kunna arbeta med de nyanlända kvinnorna

Unga som varken arbetar eller studerar:

För unga som varken arbetar eller studerar har motiverande insatser lyfts upp som en prioriterad insats. Även behov av fler möjligheter till rehab, samt nya sätt att nå ut till målgruppen på har lyfts upp som prioriterat. Det kommunala aktivitetsuppdraget hanteras olika i de medverkande kommunerna och har enligt samtliga intervjuade utvecklingspotential, bland annat saknar uppdraget ofta egen budget. Det varierar även mellan kommunerna huruvida det kommunala aktivitetsansvaret ligger under arbetsmarknad eller utbildning.

Behov av insatser

- Utökad fältande/upsökande arbete
- Fler möjligheter till rehab
- Motivationshöjande insatser
- Omarbetade rutiner för myndighetskontakt, idag anpassat efter vuxna
- Kartläggning/omvärldsbevakning – hur har andra framgångsrikt jobbat?
- Mötesplats/fritidsgård 2.0, social mötesplats med arbetsmarknadsinriktning
- Vägledning och bättre information för elever som söker gymnasiet, det saknas långsiktiga perspektiv i elevernas val
- Titta mer på hur övergången från ung till vuxen kan förbättras, från skola till arbetsmarknad

Omvärldsbevakning – Forskning, politisk utveckling & goda exempel

- 2030 kommer ett minneschips kunna lagra lika mycket information som 20 000 mänskliga hjärnor
- År 2030 fyller 90-talisterna 40 – och 40-talisterna 90
- År 2030 kommer Kina ha fler än 220 städer med mer än en miljon invånare. I Norden har vi 4
- År 2030 spås Sverige ha ett underskott på 30 000 sjuksköterskor
- Idag går det i EU-länderna fyra arbetande personer på varje pensionär. År 2030 går det 2,5
- Idag tillhör 1,8 miljarder människor den globala medelklassen. År 2030 förväntas 4,9 miljarder göra detsamma
- 2030 kommer BNP per capita vara 52 % eller 192 000 kronor högre än idag. Om trenden sedan 1993 håller i sig

(Från Kairos future rapport: Sverige 2030)

Trender och politisk kontext

En sammanställning från SKL visar att kommunerna lägger stora resurser på arbetsmarknadspolitiska insatser. Sammanlagt används cirka fem miljarder kronor för att få människor i arbete runt om i landet. Antalet personer som nås av insatserna har dessutom ökat med 5 400 från 2016 till 2017. Kommunernas roll, och insatser som genomförs där är i dagsläget ur ett forskningsperspektiv ett relativt outforskat område. Mycket av den forskningen som finns sker antingen på nationell/regional nivå eller är kopplat till målgrupperna, men inte till specifika arbetsmarknadsinsatser och dess med- och motgångar. Framtidens arbetsmarknad kommer se annorlunda ut än dagens, och förändras i snabbare takt. En sammanvägning av olika framtidsspaningar kring arbetsmarknaden har gjorts av Kairos Future:

Cirka 30 procent av arbetskraften är anställda:

Idag har vi ca 4 miljoner anställda - i framtiden 1,2 miljoner. Idag har vi 255 000 chefer - i framtiden 75 000 chefer. Det är alltså dags att sluta prata om drömanställningen eller om att kunna göra en chefskarriär. Det kommer inte att finnas så stora möjligheter till det, helt enkelt.

50 procent är egenföretagare:

Idag finns det 800 000 småföretagare - i framtiden 2,4 miljoner. Här kommer det att finnas gott om möjligheter för den som kan hantera informationsteknologi, språk och relationer. Har man dessutom lite driv och något att erbjuda som andra kan haka på, så är lyckan gjord.

20 procent är utanför arbetskraften - det så kallade "Prekariatet":

Idag 341 000 individer - i framtiden 1,5 miljoner. Här kommer den stora utmaningen för staten. Att med olika åtgärder, utbildningar och uppmuntran hålla den här gruppen så liten som möjligt.

Den Europeiska socialfonden (ESF) är en stor finansieringskälla till arbetsmarknadsprojekt i Sverige. Efter 2020 kommer en ny programperiod, och kommer då läggas ihop med ett antal andra EU bidrag och därmed bli ESF+. Huvudfokus kommer även fortsättningsvis att vara

sysselsättningsfrågor, med ett specifikt uppdrag att implementera EU:s sociala pelare. Kompetensförsörjning kommer även vara ett viktigt område i den nya programperioden, med ett visst fokus på digitala färdigheter. Vidare kommer UVAS (unga som varken arbetar eller studerar) vara en särskilt prioriterad målgrupp. 25% av budgeten i det nya programmet ska gå till att ”fostra social inkludering” i medlemsstaterna. Det är även utlovat att ESF+ kommer bli enklare att hantera, och den administrativa bördan ska minska för organisationer som nyttjar bidraget.

Statistiskt nuläge i förbundet

I Skåne bor sammanlagt 1,3 miljoner människor, varav 21,2% av kvinnorna är utrikesfödda respektive 21,7% av männen.

Inom förbundet finns 1500 öppet arbetslösa personer och 1268 arbetslösa inskrivna i program (juni 2018). Den öppna ungdomsarbetslösheten ligger i Skåne på 5,1%, strax över riksnittet och långtidsarbetslösheten på 3,2%, även det strax över riksnittet.

Långtidsarbetslöshet 16–64 år. Årsmedeltal 2017			Öppet arbetslösa 18–24 år. Årsmedeltal 2017		
Kommun/Region	Antal	Andel (%)	Kommun/Region	Antal	Andel (%)
Båstad	146	1,8	Båstad	30	4,9
Klippan	227	2,2	Klippan	50	5,4
Perstorp	177	4,1	Perstorp	33	8,8
Ängelholm	456	1,9	Ängelholm	80	3,5
Örkelljunga	155	2,7	Örkelljunga	33	6,4
Skåne län	25 890	3,2	Skåne län	3 328	5,1
Riket	149 082	2,4	Riket	24 255	4,6
Källa: Arbetsförmedlingen			Källa: Arbetsförmedlingen		

Unga som varken arbetar eller studerar finns det ingen sammanställd statistik på sedan 2014. Då låg samtliga kommuner inom förbundet strax över riksnittet gällande både inrikes och utrikesfödda unga som varken arbetade eller studerade.

Avseende utbildningsbakgrund så har 12% av männen födda i Sverige som högst grundskoleutbildning. Samma siffra är 18% hos de utrikesfödda männen. Av kvinnorna är det 7,5% av de födda i Sverige som har som högst grundskoleutbildning, medan det är 19,3% av de utrikesfödda kvinnorna som har samma utbildningsnivå.

När det kommer till universitetsutbildning 3 år eller mer är det 21,3% av männen födda i Sverige som har det och 20,0% av de utlandsfödda männen. 32,8% av kvinnorna födda i Sverige har 3 år eller mer på högskola, jämfört med 26,8% av de utrikesfödda kvinnorna.

Se bilaga 2-statistik, samt 2a-ohälsotal (ett mått på utbetalda dagar med sjukpenning, arbetsskadesjukpenning, rehabiliteringspenning, aktivitets- och sjukersättning från socialförsäkringen) och 2b-försörjningsmått (redovisning av de belopp utbetalda utifrån de olika ersättningarna som finns tillgängliga exempelvis försörjningsstöd, rehabiliteringsstöd m.m. i respektive kommun) för ytterligare statistiskt underlag.

Nyanlända kvinnor:

Forskning & kunskap:

I Sverige står idag mer än var femte utrikes född kvinna i arbetsför ålder utanför arbetskraften. Det kan jämföras med utrikesfödda män och inrikes födda kvinnor och män, där knappt var tionde vuxen står utanför arbetskraften. I augusti 2017 var 43,3 procent av deltagarna i etableringsprogrammet i Sverige kvinnor. Totalt sett har andelen som går vidare till arbete och studier ökat något – från 28 procent 2014 till 33 procent 2016. Det är dock en betydligt lägre andel kvinnor som går vidare till arbete eller studier än män. En förklaring till det kan vara att kvinnor i mindre utsträckning haft ett arbete med eller utan stöd under tiden med etableringsplan eller tagit del av programinsatser som arbetspraktik och arbetsmarknadsutbildningar.

Siffror från OECD (Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling) visar på att nyanlända kvinnor (med flyktingstatus) generellt har betydligt lägre språkkunskaper jämfört med män 2–3 år efter ankomsten till ett nytt land. Även om skillnaderna mellan könen minskar med tiden, har kvinnor med flyktingstatus generellt lägre språknivåer än män livet ut. Det tar även längre tid för dessa kvinnor att etablera sig på arbetsmarknaden, snittet i Norden ligger på 10–15 år, istället för snittet för män med flyktingstatus som är 5–9 år. När kvinnorna väl anställs jobbar de oftare på deltid (dubbelt så ofta som kvinnor födda i Norden). Generellt uppger dessa kvinnor även ha sämre hälsotillstånd än män, något som har negativ inverkan på arbetsförmåga. Siffrorna från OECD visar även entydigt på att barnen (framförallt flickor) till kvinnor med flyktingstatus som fått jobb har mycket enklare att etablera sig på arbetsmarknaden än barn till kvinnor med flyktingstatus som inte är i arbete.

Arbetsförmedlingen har gjort en intern undersökning av orsaker till varför etableringen av nyanlända kvinnor tar längre tid än män. Slutsatserna är flera, men framförallt framhålls det i rapporten att den största utmaningen är att nyanlända med ingen eller nästan ingen utbildning förväntas genomgå samma typ av etableringsinsatser, och på samma tid, som de med högre utbildning. Detta är naturligtvis svårare för dem utan arbetslivserfarenhet och utbildning, vilket nyanlända kvinnor är i större utsträckning än nyanlända män. Även de som har utbildning har generellt lägre andel arbetslivserfarenhet.

Rapporten menar också att tillfälliga uppehållstillstånd kan förväntas ha negativ inverkan på incitamenten för nyanlända familjer att investera i humankapital som främst har värde i Sverige och/eller är i linje med svenska normer kring könsrollerna.

Vidare är diskriminering ett tema som tas upp i rapporten, både på arbetsmarknaden, men även internt inom Arbetsförmedlingen. Förutfattade meningar och olikställda förväntningar kan leda till orättvisa bedömningar, men detta krävs det enligt rapporten mer forskning kring. Kvinnor får generellt stöd senare än män, och stödet är sämre anpassat efter deras behov. Kvinnor har även i högre grad etableringsplaner på deltid, oftast på grund av föräldraledighet. Män har i högre grad anställning som insats i etableringsplanen, medan kvinnor är i majoritet i hälsofrämjande insatser och insatser som syftar till att utreda arbetsförutsättningar.

Åtgärder:

Arbetsförmedlingens rapport konstaterar att "nyanlända kvinnor skulle gynnas av en möjlighet att först genomgå SFI, kompletterande grundskoleutbildning och Komvux och därefter erbjudas att ta del av de samordnade insatserna inom etableringen hos Arbetsförmedlingen". Med detta sagt kan även olika typer av insatser hos kommunerna utvecklas till att möjliggöra större utrymme för individanpassning.

Enligt Riksrevisionen är en brist i det svenska systemet att mycket få nyanlända med korttidsutbildning kompletterar sin utbildning på Komvux. Detta dels på grund av bristande möjligheter till studiefinansiering och dels på grund av att många huvudmän för Komvux kräver avslutade SFI-studier innan deltagande i vuxenutbildning kan påbörjas. Enligt Arbetsförmedlingen leder avsaknaden av effektiva utbildningsvägar till att etableringen av korttidsutbildade på arbetsmarknaden brister, då deltagarna saknar de förutsättningar som arbetsgivare kräver.

När det gäller målgruppen nyanlända kvinnor har nordiska ministerrådet fastställt i sin rapport ett antal viktiga åtgärder.

- Utveckla ett detaljerat system för hur stereotypa och fördomsfulla uppfattningar om målgruppen kan motverkas och hur kvinnors lika deltagande i arbetsmarknaden och dess insatser kan säkerställas
- Alternativa integrationsvägar bör utvecklas för dem som inte har möjlighet att delta i arbetsmarknaden direkt. Till exempel insatser som riktar sig till individer som är föräldralediga
- Ökad tillgänglighet till existerande insatser och uppsökande verksamhet för att säkerställa att de nyanlända kvinnorna har, och förstår all information om vilka möjligheter som finns.
- Mer forskning på nationell nivå, men även mer detaljerad uppföljning av lokal integrationspolicy för att framgångsrikt kunna implementera dem på ett jämställt sätt.
- Säkerställa tillgång till barnomsorg, flexibel och öppen på kvällar, nätter och helger. Även åtgärder för att öka målgruppens tillit till barnomsorgen vore önskvärt.

Mirjam – ESF Projekt:

Mirjam är ett ESF-projekt som drivs av Arbetsförmedlingen och omfattar 22 kommuner i Östergötland och Sörmland. Det är ett vägledningsprojekt som riktar sig till nyanlända kvinnor inom etableringsuppdraget där syftet är att öka sysselsättningsgraden för deltagarna efter etableringsperioden. Ambitionen är att hitta metoder och vägar som kortar ledtiden från ankomst till arbete för målgruppen. Mirjam jobbar enbart med nyanlända kvinnor med kort utbildningsbakgrund och anledningen till det är att just den gruppen kommer ut i arbete i lägre utsträckning än andra grupper.

Nordiska ministerrådet har gjort en studie om nyanlända kvinnors etablering på arbetsmarknaden i nord. I den finns mycket statistik och jämförelser att hitta, och också fler goda exempel på positiva integrationsprojekt från våra grannländer: <http://norden.diva-portal.org/smash/get/diva2:1194719/FULLTEXT01.pdf>

Nollplacerade individer

SKL har tillsammans med Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan under 2018 enats om en viljeinriktning kring samarbete för att säkerställa möjligheten till rehabilitering för personer som saknar SGI och har nedsatt arbetsförmåga på grund av sjukdom. Denna grupp uppbär ofta långvarigt ekonomiskt bistånd från kommunen då de inte arbetat i tillräcklig omfattning för att få ersättning från social- eller arbetslöshetsförsäkring. Syftet med viljeinriktningen är att säkerställa att denna grupp får möjlighet till rehabilitering.

Goda exempel:

Halmstad-Laholm (FINSAM-projekt):

Vad händer med den som är sjuk och inte har rätt till sjukpenning? "På rätt väg" är ett metodutvecklingsprojekt som Samordningsförbundet Halland finansierat, där kommunerna Halmstad och Laholm tillsammans med Försäkringskassan i Halmstad arbetat för att skapa gemensamma strukturer för arbetssätt och förhållningssätt kring personer utan SGI (sjukpenninggrundande inkomst) som saknar arbetsförmåga på grund av sjukdom. Projektet pågick mellan 2012 och 2014. Projektet var mycket framgångsrikt och är i dagsläget implementerat i ordinarie verksamhet.

Strängnäs kommun:

Målet är att personer som saknar sjukpenninggrundande inkomst (SGI) och där förutsättningar för en arbetslivsinriktad rehabilitering finns, ska få samma stöd tillbaka till arbete som de som uppbär SGI. En samverkansstruktur har tillsatts som syftar till att nollklassade personer ska få rätt stöd tillbaka till arbete. Delaktiga i samverkan är socialkontoret, Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen och Södermanlands landsting. Samverkansstrukturen avser både individärenden samt utbildningstillfällen, informationsutbyte och stöd mellan de olika myndigheterna.

Falkenbergs kommun:

Målet är att personer som är sjukskrivna och inte har någon sjukpenninggrundande inkomst och erhåller ekonomiskt bistånd blir synliggjorda och får rätt hjälp. Metod: Stöd- och försörjningsenheten har skrivit en överenskommelse med Försäkringskassan för samarbete kring målgruppen. Socialsekreterare har fått och får kontinuerligt kompetensutveckling i försäkringsmedicin av Försäkringskassan och har fått lära sig att läsa och arbeta med läkarintyg. Målet är gemensam planering med sjukskrivande läkare där vården tar hand om det medicinska och Individ och familjeenheten/Arbetsmarknadsenheten stödjer med sociala insatser såsom förberedande insatser m.m. Arbetet förutsätter en god samverkan och att samarbeta med samverkanspartner såsom vården, Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen samt de kommunala arbetsmarknadsåtgärder/ arbetsmarknadsavdelningen.

Psykisk ohälsa hos unga:

Forskning & kunskap:

Den psykiska ohälsan ökar i samhället, mest uttalat hos unga, och mest extremt hos unga tjejer. Ohälsan kryper även ner i åldrarna hos både tjejer och killar. Ungefär hälften av unga mellan 13 och 18 år har magont, huvudvärk eller svart att somna minst en gång i veckan (Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor 2015a).

Psykiska symptom som oro och ångest är vanliga bland unga i åldern 16–29 år och mindre vanliga bland äldre vuxna. Det är betydligt vanligare bland unga kvinnor än bland unga män att ha besvär av oro, ångslan eller ångest (varannan tjej och var tredje kille 2015). Särskilt vanligt är det bland kortutbildade kvinnor (Folkhälsomyndigheten 2016). Resultat från 2017/18 visar att självrapporterade psykosomatiska besvär, såsom huvudvärk, nedstämdhet och sömnsvårigheter, har ökat bland 11-åringar mellan åren 2013/14 och 2017/18. För flickor har andelen med flera psykosomatiska besvär ökat från 29 till 41 procent, medan andelen bland pojkar har ökat från 20 till 30 procent. Andelen 11-åringar som uppger psykosomatiska besvär är den högsta sedan studien började 1986.

Folkhälsomyndigheten mäter ungas livstillfredsställelse varje år och ett genomgående mönster vid alla mättillfällen har varit att livstillfredsställelsen sjunker med stigande ålder, bland såväl flickor som pojkar. Andelen tonåringar med hög livstillfredsställelse har varit oförändrad under de senaste 15 åren. Detta samtidigt som andelen med minst två psykosomatiska besvär mer än en gång i veckan har ökat bland de 15-åriga flickorna och pojkarna under samma period (15–17). Det innebär att många flickor och pojkar upplever både psykisk hälsa och ohälsa samtidigt, det är alltså möjligt att uppge att man är tillfreds med livet i stort och har ett högt välbefinnande, men samtidigt besväras regelbundet av exempelvis huvudvärk, sömnsvårigheter eller nedstämdhet.

Resultaten visar att det i socioekonomiskt utsatta områden finns ökad risk för suicidalt beteende jämfört med områden med högre socioekonomisk standard. Detta samband kan ses i olika länder, åldersgrupper och kön men är starkast bland män.

Andelen som fått öppen psykiatrisk vård är tre gånger så hög i UVAS-gruppen som i ungdomspopulationen i sin helhet. Öppen psykiatrisk vård är vanligast bland UVAS i åldern 16–19 år och andelen minskar med åldern (Temagruppen Unga i arbetslivet 2017a).

Socialstyrelsen har gjort en genomgång av Landstingens handlingsplaner för motverkandet av psykisk ohälsa hos unga.

Dessa är de högst prioriterade riskgrupperna hos kommunerna:

- asylsökande, nyanlända och ensamkommande barn och unga
- så kallade "hemmasittare" – det vill säga barn, unga och unga vuxna som varken studerar eller arbetar
- barn, unga och unga vuxna med annan funktionsnedsättning än psykisk
- barn som anhöriga eller närstående till personer med psykisk ohälsa
- barn i samhällsvård

Dessa är de högst prioriterade insatserna:

- insatser inriktade på barn och unga med eget eller vårdnadshavares riskbruk, missbruk och/eller beroende av alkohol, narkotika och/eller spel
- utvecklingsarbete kring "första linjen"
- tidig upptäckt av psykisk ohälsa hos barn och unga, uppmärksamma barn som far illa, uppsökande arbete

Dessa är det viktigaste identifierade utvecklingsområdena:

- Samverkan: identifiera gap mellan olika huvudmän, stärka samarbetet mellan landsting, kommuner, myndigheter och andra aktörer
- barn och ungas delaktighet
- implementering, kommunikation och spridning av handlingsplanen
- jämlik vård, jämlik hälsa

Skånes handlingsplan och mätbara mål för 2018:

<https://www.uppdragpsyiskhalsa.se/assets/uploads/2017/11/Handlingsplan-barn-och-unga-Skane-2017.pdf>

Varför har den psykiska ohälsan ökat bland barn och unga i Sverige?

Orsakerna till psykisk ohälsa kan sökas både på individnivå och på samhällsnivå. På individnivå spelar faktorer som kognitiv förmåga, bristande föräldraskap, funktionsnedsättningar, traumatiska erfarenheter och sexuell läggning och identitet in. På samhällsnivå handlar det om skolan med stress och dålig psykosocial miljö, men även om normer och svårigheter att etablera sig i vuxenlivet (Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor 2015a).

Sammantaget är det troligt att såväl brister i skolans funktion, som en ökad medvetenhet om de ökade krav som förändringarna på arbetsmarknaden medför, har bidragit till ökningen av psykosomatiska symtom bland barn och unga. Folkhälsomyndigheten bedömer därför att den svenska skolan behöver stärkas. Såväl Kommissionen för jämlik hälsa som Skolkommissionen har lyft fram förslag som syftar till att skapa en god lärandemiljö i skolan, höjda kunskapsresultat och ett likvärdigt utbildningssystem. Genom att stärka barns och ungas skolresultat ges de bättre framtida möjligheter på arbetsmarknaden och förutsättningar till en god hälsa.

Exempel på evidensbaserade projekt och insatser:

Stockholm:

YAM, Youth Aware of Mental health (Ungdomar medvetna om psykisk hälsa) är ett program för skolelever som främjar diskussion, utvecklar färdigheter för att möta livets svårigheter och ökar kunskap om psykisk hälsa. YAM har visat sig vara effektiv i en studie bland drygt 11 000 skolelever i tio EU-länder. Programmet främjar utvecklingen av problemlösande förmåga och emotionell intelligens till exempel hur man handskas med egna och andras känslor, relationer samt empati. Information ges om psykiskt hälsofrämjande livsstilar och hur man kan hjälpa sig själv och sina kompisar. Målgruppen är skolelever i åldern 14–16. Insatsen erbjuds just nu Stockholms samtliga högstadieskolor.

Norrbotten:

SAM (samverka – agera – motivera): SAM har sedan 2006 bedrivit ett strukturerat arbete för att öka medvetenheten inom kommunerna, olika professioner, och hos unga, om psykisk (o)hälsa.

Projektet strävar efter att utveckla långsiktighet och gemensamt ansvarstagande. Projektledare beskriver arbetet: *”Att ta ett ordentligt tag med samtliga av de aktörer som möter barn och unga för att förebygga psykisk ohälsa är ett omfattande och tidskrävande arbete. Samtidigt ger det klara, strategiska vinster både i förbättrade samarbeten, ökad kompetens, gemensamma kartläggningar kring behov av stöd och möjligheter till stora gemensamma satsningar. Och framförallt får länets unga möjlighet att påverka då SAM-projektet lyssnar in de ungas egna röster. Särskilt betydelsefullt är att professionerna får ökad förståelse för vilka insatser som faktiskt gör skillnad för ungas hälsa.”*

Unga som varken arbetar eller studerar:

Unga som varken arbetar eller studerar är enligt intervjuerna en prioriterad målgrupp för FINSAM NNV Skåne. I april månad låg arbetslösheten bland ungdomar i Skåne mellan 18 till 24 år på 11,8 procent. Under samma period förra året låg den på 13,9 procent – en minskning med 2,1 procentenheter. (Arbetsförmedlingen)

Forskning

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor publicerade 2017 en rapport avseende ungas etablering i arbetslivet. I FOKUS17 framgår det att gruppen är heterogen, och att de bakomliggande faktorerna till att individen inte arbetar eller studerar är skilda. Rapporten fastslår att ”andelen unga som varken arbetar eller studerar är högre i gruppen 25–29 år än bland yngre och särskilt bland kvinnor. Unga med funktionsnedsättning, utrikes födda, kortutbildade, unga med psykisk ohälsa, unga föräldrar, unga hbtq-personer samt unga i socioekonomiskt utsatta områden är särskilt utsatta.”

Rapporten framhåller även att det är vanligare att exempelvis utrikes födda, kortutbildade och unga i åldern 25–29 år tillmäter fast arbete och egenförsörjning ett stort värde. Motivationen att arbeta framstår för dessa grupper som hög, medans den för andra grupper saknas helt. I gruppen med ofullständiga gymnasiebetyg återfinns i stor utsträckning utrikes födda som kommit sent till Sverige och unga med funktionsnedsättning (MUCF, FOKUS17).

Under högkonjunkturer är det generellt lättare för unga att få ett arbete, vilket också avspeglar sig i dagens sjunkande arbetslöshetssiffror. Forskning visar dock på att det finns grupper som har svårigheter, oavsett konjunkturläge, bland annat utrikes födda, kortutbildade och unga med funktionsnedsättning. Forskning visar även att effekterna av att inte lyckas med övergången från utbildning till arbete har blivit allvarigare och risken för långsiktig utslagning har ökat för dessa ungdomar (Bäckman & Nilsson 2016). Villkoren, de bakomliggande orsakerna samt behov av insatser varierar alltså mellan olika grupper.

Ungefär hälften av ungdomarna som varken arbetar eller studerar förblir UVAS flera år i följd och risken för långsiktig marginalisering ökar ju längre tid ungdomarna stått utanför arbete och studier. Risken att förbli i gruppen UVAS i flera år varierar beroende på vad ungdomarna gör i stället för att arbeta eller studera. De som är föräldralediga löper minst risk för att stanna kvar i gruppen i flera år, medan risken är störst för dem som fått sjuk- eller aktivitetsersättning (SOU 2013:74)

Trender:

Förändringar på arbetsmarknaden för unga

Arbetsmarknaden har förändrats, och den traditionellt "ungdomsvänliga" tillverkningsindustrin automatiseras i högre utsträckning varför unga idag snarare söker sig till handeln, serviceyrken, och mer specifikt vård och omsorg för unga kvinnor och byggverksamhet samt företagstjänster för unga män. Dessa yrken erbjuder generellt mer tidsbegränsade anställningar, men även högre krav på formell utbildning och kunskap. Det leder till större osäkerhet för individen.

65% av de som är födda sedan 1990 kommer ha jobb som inte finns idag, samtidigt är kunskapen om olika yrken bland Sveriges elever mycket låg. Det finns en obalans mellan de utbildningar som unga väljer och de som arbetsmarknaden efterfrågar.

Vad krävs för att få ett jobb?

Rapporten FOKUS 17 har konstaterat att följande villkor är avgörande för att unga ska få en anställning. Villkor skiljer sig naturligtvis beroende på kontext och ålder, men detta är en sammanvägd lista.

Utdrag ur rapporten FOKUS17 (MUCF 2017):

- *Grundläggande färdigheter är viktigare än ursprung:* Relationen mellan färdigheter i att läsa och räkna och sysselsättning är ovanligt stark i Sverige. Högutbildade utrikes födda med goda färdigheter i att läsa och räkna har samma förutsättningar som högutbildade inrikes födda att få ett kvalificerat arbete.
- *Gymnasieutbildning är avgörande:* Unga bedöms i högre grad efter sin formella utbildning, särskilt om de aldrig arbetat. En fullständig gymnasieutbildning är den enskilt viktigaste faktorn för ungas etablering, men det varierar hur stor vikt arbetsgivare i olika branscher lägger vid att ungdomarna ska ha gått en yrkesspecifik utbildning.
- *Personliga egenskaper är en viktig resurs:* På dagens arbetsmarknad ställs allt högre krav på arbetstagarnas sociala färdigheter, anpassningsbarhet och kreativitet. Icke-kognitiva, personliga egenskaper – som att vara samvetsgrann – har betydelse för att lyckas med både studier och arbete. Skötsamhet och motivation anses också vara viktiga av de arbetsgivare som anställer unga.
- *Arbetslivserfarenhet och specialkunskaper efterfrågas:* Arbetsgivarna efterfrågar arbetslivserfarenhet eller andra specialkunskaper, exempelvis körkort. De tenderar att välja bort unga som varit arbetslösa länge när de kallar till intervju. Att ha arbetat någon gång under gymnasietiden har en positiv effekt på möjligheterna att få ett arbete efter gymnasiet.
- *Betydelsen av kontakter och nätverk har ökat:* Arbetsförmedlingens betydelse som förmedlare av arbeten tycks för många arbetssökande generellt minska i takt med att andra vägar till arbete har växt fram. Upp till två tredjedelar av alla jobb tillsatts via informella kanaler som exempelvis sociala nätverk eller direktkontakter med arbetsgivare. De informella kanalerna spelar störst roll för personer utan formell utbildning och för unga utan tidigare arbetslivserfarenhet. De ungdomar som söker jobb via sitt sociala nätverk tenderar att få en anställning snabbare än de som söker

via formella kanaler. Unga som är födda utrikes får inte jobb via informella kanaler i samma utsträckning som inrikes födda.

- *Tillgång till bostäder och bra kommunikationer underlättar matchningen:* Det finns också faktorer kopplade till infrastruktur som påverkar yngres etableringsmöjligheter likaväl som äldres, som tillgången till bostäder där jobben finns och bra kommunikationer för dem som vill pendla till jobbet. Det finns kommuner som inte kan rekrytera lokalt på grund av att det saknas personer med rätt utbildning i närområdet.

Åtgärder:

Framtida politiska insatser och åtgärder på både nationell och kommunal nivå är i stor utsträckning avhängigt riksdags- och kommunvalet 2018.

Det finns idag relativt lite forskning och kunskap om arbetsmarknadsinsatser och kommuners roll i arbetsmarknadspolitiken generellt. Nedan följer en sammanställning av aktuella arbetsmarknads-politiska förslag och åtgärder.

2015 tillsatts en nationell samordnare för unga som varken arbetar eller studerar. I februari 2018 slutrapporterade Samordnaren förslag för framtida åtgärder och insatser på nationell nivå för att utveckla arbetet med UVAS. Samordnaren betonar i sitt delbetänkande vikten av tidiga och insatser för att minska inflödet i UVAS-gruppen. Samordnaren menar att utbildningspolitiken i flera fall spelar en större roll för ungas etablering än arbetsmarknadspolitiken. Samtidigt är det sannolikt så att utbildningspolitiken inte ensam kan ansvara för att alla unga lyckas med att etablera sig i arbetslivet.

Samordnaren föreslår även att en nationell utredning ska tillsättas kring hur en sammanhängande barn- och ungdomshälsövård från 0 till 25 års ålder som inkluderar tillgång till förebyggande och främjande arbete för alla barn och unga, bör utformas. Detta utifrån bakgrunden av den ökade psykiska ohälsan, och dess påverkan på både inflödet och utflödet i gruppen UVAS.

Samordnaren förslår även att det ska inrättas en nationell "funktion" som ska vara att bidra till att fler unga kvinnor och unga män ska kunna etablera sig i samhället. "Syftet med att Funktionen, ska vara att lokalt stimulera och stödja kommuner och andra relevanta aktörer att utveckla sitt arbete kring unga som varken arbetar eller studerar. Funktionen huvuduppgifter ska vara att ge organisations- och verksamhetutvecklingsstöd samt informations- och kunskapsstöd. De långsiktiga målen för Funktionen verksamhet ska vara att bidra till att dessa aktörers:

- Förebyggande och tidiga insatser ska stärkas.
- Stöd ska lämnas tidigt, samordnat samt vara likvärdigt och av hög kvalitet.
- Verksamheter ska styras och ledas utifrån ett systemsynsätt.

Delegationen för unga och nyanlända till arbete (härefter DUA) har fått ett förlängt uppdrag fram till 2021. Ordföranden för delegationen anger att det i det fortsatta arbetet kommer finnas ett starkare fokus på att stärka samverkan för de individer som har behov av komplexa insatser för att etablera sig på arbetsmarknaden.

En av de få studier som gjorts på kommunala arbetsmarknadsinsatser visar att kommunala insatser som syftar till att förbättra humankapitalet och arbetsplatsförlagd utbildning signifikant minskar UVAS-gruppens storlek på kommunnivå. En kombination av kommunal *vuxenutbildning*, *arbetsplatsförlagd utbildning* och *praktik* tycks vara framgångsrik. Därutöver är det viktigt att unga som varken arbetar eller studerar får tidiga insatser i form av studie-, yrkes- och arbetsvägledning samt *förmedlings- och matchningsinsatser* för att minska UVAS-gruppens storlek (Ungas etablering och kommunala insatser, Pello-Esso, Malm Lindberg & Olofsson 2017).

En väg in – projekt: "En väg in" projekt har under de senaste 15 åren varit en av de huvudsakliga idéerna för att utveckla arbetsmarknadspolitiken och tillgängligheten lokalt, framförallt för unga. Resultaten för denna satsning varierar runt om i landet. Ungdomsstyrelsens utvärdering av bidragen till kommunerna visar att de genom att inrätta navigatorcentrum bidragit till samverkan och organisatoriska förändringar, vilka i sin tur lett till större resurseffektivitet. Den visar också att hälsoaspekten är viktig för att förbereda unga för insatser, samt att verksamheten måste vara uppsökande för att nå alla unga som varken arbetar eller studerar (Ungdomsstyrelsen 2008).

MUCF ska den 31 oktober 2018 slutredovisa sina två uppdrag. Uppdrag ett är att sprida kunskap om hur samhällets stöd till unga med psykisk ohälsa och unga som varken arbetar eller studerar kan organiseras och utvecklas i samverkan mellan olika aktörer. Uppdrag två innefattar en analys av utvecklingen av ungdomars övergång mellan skola och arbetsliv, med fokus på unga kvinnors och unga mäns olika förutsättningar och om villkoren för unga nyanlända och unga med funktionsnedsättning.

Pågående aktiviteter och insatser

Ovanstående summeringar och rekommendationer samt prioriteringen under omvärldsbevakningen baseras på de pågående aktiviteter/insatser och befintliga samverkansforum som parterna angivit i de inledande intervjuerna under kartläggningsarbetet. Nedan finns mer information om respektive parts beskrivning av aktuella aktiviteter och insatser samt befintliga samverkansforum.

Klippan:

Unga som varken arbetar eller studerar samt de unga som ej bedöms vara redo för arbetsmarknaden:

- Kommunens aktivitetsansvar: Målet är att göra tidiga insatser. Har ett viktigt uppdrag att motverka inflöde till gruppen arbetslösa unga.
- Introduktionsprogram, 200 deltagare från Klippan och Perstorp varav 120–130 är nyanlända
- ESF-projekt – Griffin: Projekt med kommunförbundet, uppföljning av elever i gymnasier utanför kommunen. Aktivt arbete för att följa upp hur det går för individerna och kunna sätta in tidiga insatser. Har haft 53 deltagare varav nästa 50 gått vidare till arbete och studier.
- ESF-projekt - Hela vägen: Inriktat på särskoleelever, 19-29år, kartläggning av individuella behov och "*supported employment*". Samverkansprojekt tillsammans med kommunförbundet Skåne. Treårigt i samverkan med Bromölla och Vellinge.
- Arbetsförmedlingens projekt - Hela vägen: Projekt med fokus på Supported Employment & coaching på arbetsplatserna. Mycket bra resultat hitintills, kan vara en bra modell att utveckla vidare.
- Projekt "En väg in": Projekt som syftar till att riva hinder för samverkan mellan olika organisationer. Medverkande: Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Migrationsverket, Skatteverket, Näringslivet, Föreningslivet, Arbetsmarknads- och utvecklingsenheten och Region Skåne.
- Mobilt team: Ska starta upp under 2018 med syftet att verka förebyggande mot droganvändning bland ungdomar och kartlägga behov hos målgruppen

Individer med långvarigt bidragsberoende/nyanlända/kategori 14/20+

- Yrkehögskola: Flera lokala yrkesutbildningar, bland annat inom transport och flygteknik
- Vuxenutbildning: SFI, yrkes-SFI, GRUV, Gymnasiet, Vuxenutbildning, Yrkesvux, Lärlingsvux
- Boendeetablering
- ESF-projekt – Griffin: Projekt med kommunförbundet för att minska risken för skolavhopp
- Uppdragsutbildningar: I nära samverkan med näringslivet i kommunen genomförs uppdragsutbildningar för att spetskompetensutbilda personer till en viss bransch eller företag
- Extratjänster
- DUA nyanlända – 3 jobbspår ska sättas igång under 2018
- DUA Unga - Ungdomsprojekt "Kraftsamling för unga"

- Sommarjobb för unga
- Praktikplatser
- AF - projekt Hela vägen: Projekt med fokus på Supported Employment & coaching på arbetsplatserna
- Kartläggning arbetsförmåga & arbetsträning hos AME

Ängelholm:

Individer med psykisk ohälsa:

JagKan: Ett ESF projekt för målgruppen som har sju deltagande kommuner Svalöv, Åstorp, Ängelholm, Båstad, Höganäs, Bjuv, och Helsingborg. Fokus på studier och utbildning. Utgår från metoden Supported education.

Målgruppen är arbetslösa/sjukskrivna med fokus på upplevd eller diagnostiserad psykisk ohälsa. 150 deltagare ska nås totalt, målgruppen är personer mellan 16–64 år som är motiverade att komma i arbete, studier eller sysselsättning. Målet är att man ska komma närmare något typ av sysselsättning, studier eller arbete.

Verksamhet:

- IPS Fritid - sysselsättning/aktiv vardag och Supported Education - långsiktigt stöd för studier av studiecoach samt stöd att hitta finansiellt stöd.
2 dagars utbildning i Supported Education i slutet på januari för relevant personal.
- Skriv- och lästestverktyg för arabisktalande. Kompetens anställs inom Komvux Helsingborg men kommer kunna nyttjas av alla deltagande kommuner.
- Samverkansteam - hur skulle man kunna utveckla modellen kring samverkan, göra det mindre personbundet och mer strategiskt.

Individer med långvarigt bidragsberoende på grund av ohälsa:

Inga specifika insatser baserat på målgrupp, hänvisas beroende på behov till Resurscenter, UngiÄngelholm, SPIRA och JagKan

Resurscenter: Resurscenter arbetar med de som står längst från arbetsmarknaden med arbetsträning och förstärkt arbetsträning. Resurscenters uppdrag är idag förenklat att utreda arbetsförmåga, samt att erbjuda arbetsträning för de personer som står långt ifrån arbetsmarknaden. Resurscenters målgrupp är idag de som kräver mer specialanpassade insatser, för att de i en förlängning skall få rätt förutsättningar att etablera sig på arbetsmarknaden.

Förutom bl.a. fördjupad kartläggning och motiverande insatser, erbjuder Resurscenter en bred variation av praktiska aktiviteter, såsom parkrelaterade arbeten, service/underhåll, legotillverkning, olika kreativa aktiviteter, lokalvård och diverse administrativa aktiviteter.

Ung i Ängelholm: Ung i Ängelholm drivet ett ungdomsprojekt som finansieras av Arbetsförmedlingen samt har ansvar för extratjänsterna och feriepraktiken.

Nyanlända:

- Extratjänster
- DUA Nyanlända

UVAS:

- UngiÄngelholm
- Kommunens aktivitetsansvar. Det kommunala aktivitetsansvaret ligger under gymnasiet idag. Finns förslag på att det ska ligga under AME, men ej finansierat i dagsläget.

Individer som ej bedöms redo för arbetsmarknaden

- Resurscenter
- Extratjänster

Örkelljunga:

Aktiviteter i kommunen genomförs utifrån tre samverkansstrukturer:

1. Rehab & Psykiatri (Psykisk ohälsa, långvarigt bidragsberoende samt individer som ej bedöms redo för arbetsmarknaden enligt Arbetsförmedlingen)
2. Etablering (Nyanlända)
3. DUA (unga som varken arbetar eller studerar)

Det finns en tydlig avgränsning mellan de olika samverkansstrukturerna för att säkerställa att ingen hamnar mellan stolarna.

Inom samverkansgruppen Rehab och Psykiatri:

De flesta insatserna sker inom ordinarie verksamhet inom Socialförvaltningen och öppenvården. OPUS är ett projekt som efter diagnos stöttar individen till att göra en arbetsmarknadsplanering. Detta är ett projekt finansierat av Arbetsförmedlingen som avslutas vid årsskiftet. Det är denna del som ESF-projektet Access (om det bifalls) väntas fylla.

”Hälsa med hästkraft” är ett tidigare projekt som har integrerats i ordinarie verksamhet som omfattar LSS. Projekt finansierades från början med pengar från EU men drivs nu vidare med finansiering av Örkelljunga kommun. Med hjälp av projektet har ett tiotal deltagare fått bygga upp en verksamhet med bland annat turridning på islandshästar. ”Riktade insatser” är även det ett tidigare projekt som till viss del integrerats i ordinarie verksamhet, som omfattar handgripligt stöd vid myndighets- och vårdkontakter.

Inom samverkansgruppen för etableringen:

Projektet ENA: Syfte är att stärka etableringen av nyanlända på arbetsmarknaden. Målgruppen i projektet är alla individer i Etableringen inskrivna på alla nivåer i SFI, med inriktning i första hand på A och B-nivå, samt de individer som skrivits ut från Etableringen in i Jobb och utvecklingsgarantin. Målet med projektet är att 100% av deltagarna ska ta konkreta steg enligt progressions-trappan Örkelljunga kommuns och arbetsförmedlingens framtagna samverkansmodell. 75–100% av det totala antalet deltagare ska gå vidare till arbete, utbildning eller annan självförsörjning, genom tydligare koppling till individens och arbetsgivarens behov, genom noggrann kartläggning av arbetsplatser och individens resurser.

Mentorskap: Örkelljunga driver ett mentorsskapsprogram mellan nyanlända kvinnor och etablerade kvinnor (pensionärer eller yrkesaktiva). Det är en del inom ramen för ENA men arrangeras och drivs av Individ- och Familjeomsorgen.

DUA nyanlända: Kommunen har arbetat fram tre lokala jobbspår utifrån DUA's önskemål. Ett jobbspår för anställning hos Mc Donalds med speciellt fokus på yngre nyanlända. Ett annat jobbspår för extratjänst med kombinerad kompetensutveckling, inom vård och omsorg i Örkelljunga kommun. Slutligen ett jobbspår för extratjänst med kombinerad kompetensutveckling, inom utbildning och pedagogik i Örkelljunga kommun.

Utöver detta finns även SFI, samt samhällsorienteringen. Örkelljunga ser just nu över en revidering av samhällsorienteringen för att kunna erbjuda denna på plats i kommunen.

Inom samverkansgruppen DUA:

Projektet SMART: projekt som drivs tillsammans med (och finansieras av) Arbetsförmedlingen. Innefattar motiverande och förebyggande insatser samt coachande samtal. Ett nytt ungdomsprojekt ska dra igång till hösten avseende fritidsinsatser som är tänkt att ersätta SMART. Utöver detta finns även Kommunens aktivitetsansvar som utbildningsförvaltningen ansvarar för samt en bra HVB verksamhet i kommunen. Det finns mycket personal och tätt arbete med ungdomarna i HVB-verksamheten, i princip alla ungdomar är i jobb efter avslutad skola.

Perstorp:

Individer med psykisk ohälsa

Daglig verksamhet inom det ordinarie kommunala uppdraget.

Individer med långvarigt bidragsberoende pga. ohälsa

Psykiatrisamverkan. Svårigheter med samverkan med vården eftersom Perstorp tillhör Hässleholms och inte Helsingborgs vård distrikt som övriga medverkande kommuner.

Nyanlända

Projektet Min väg: Ett projekt finansierat av Arbetsförmedlingen för 10 individer. Har 200 individer inom etableringen totalt. Perstorp har ett STORT behov kopplat till denna grupp. Finns etableringskurs på folkhögskolan – 6 månader.

DUA-nyanlända jobbspår tillsammans inom 4k – Perstorp, Klippan, Åstorp och Bjuv. Målgruppen har i kommunen låg utbildningsbakgrund och behöver förberedas för att göras redo för Munka Ljungby folkhögskolas etableringskurs. Har sökt pengar från Länsstyrelsen för SFI för föräldralediga som ett förslag. Besked kommer i juni och i så fall start till hösten.

Unga som varken arbetar eller studerar

Kommunalt aktivitetsansvar-samordnare och utbildningskontrakt. Kommunen arbetar aktivt med uppföljning av elever både på den kommunala gymnasieskolan, såväl som tillsammans med andra gymnasieskolor i regionen.

Individer som ej bedöms redo för Arbetsförmedlingens insatser:

Socialtjänsten ska börja köpa tjänster av AME, för 15 deltagare åt gången. Startar den 1 september med test under ett års tid. Ska börja med de deltagare som är inom kategori 14/15

och sen arbeta sig "framåt" mot de som står närmre arbetsmarknaden.

Det finns behov av någon resurs som kan vara med i det långa loppet och som har tid och resurser till mycket samtal. Det finns även behov av insatser med kombinationen hälsa och socialt umgänge, att aktivera deltagarna fysiskt.

Övrigt:

Budget- och skuldrådgivare finns på plats sedan ett par veckor tillbaka. Ser skuldsättning som ett stort problem i kommunen.

Båstad:

Långtidsarbetslösa:

Klientsupport (case management): Biblioterapi - arbete med att skapa samverkan, ett FINSAM finansierat projekt.

Arbetscenter – testa/träna individer. Arbetsträning/arbetsbedömning. Deltagarna remitteras via arbetsförmedlingen eller individ och familj. För 15–20 personer. Så kallade FAME-ärenden.

Utväxling AME – arbetsmarknadsenheten har fått extra pengar för att anställa försörjningsstödstagare.

Unga som varken arbetar eller studerar:

Brobyggarna – personal ska anställas inom kort. Ska arbeta förebyggande med ungdomar samt koppla på andra berörda aktörer. Fokus på snabba, tidiga insatser för unga. Startar i början av september.

Båstad move: Projekt för unga upp till 29 år. 12 veckors program med finansiering av Arbetsförmedlingen. Innehållande friskvård, information från kommunens budget- och skuldrådgivare samt arbetsmarknadskunskap och praktik. Finns kvar året ut.

Nyanlända:

Game – set – matchning: Ett projekt finansierat av Sparbankstiftelsen. Samverkan mellan arbetsförmedlingen, integrationsenheten och Båstad näringsliv. Har en person anställd för att skanna näringslivets kompetensbehov. Började för målgruppen nyanlända men har gett ringar på vattnet och utökats.

Just nu genomförs en särskild satsning med utredning/förstärkt SFI. Båstad erbjuder extra timmar SFI.

Språkcafé för nyanlända.

Övrigt:

För extratjänstbonusen kommer Båstad att utbilda handledare ute på arbetsplatserna. 4 dagars utbildning innehållande bland annat föreläsning om personer med funktionsnedsättningar, värdsutbildning – inspiration till att vara sitt eget varumärke.

Navet – En mötesplats för utveckling, inom ramen för utbildning och arbete (förvaltning). Uppdraget är att organisera matchbara kompetenser för att stötta individer ut mot utbildning

och arbete, kommunen tillhandahåller studie- och yrkesvägledare samt andra kompetenser. Mötesplatsen finns på biblioteket, även en filial på fritidsgården. Start 1 oktober.

Region Skåne/Psykiatri Helsingborg:

Psykiatri delar in sina patienter utifrån sjukdomstillstånd och har olika insatser utifrån vilken vård patienterna behöver. Psykiatri har tidigare deltagit och deltar just nu i ett antal FINSAM-finansierade processer.

Sjukvården har som uppdrag att leverera samma vård till alla patienter inom området. Detta innebär att alla FINSAM-processer som psykiatri ansöker om, och är med i, erbjuds till samtliga 10 kommuner, sen är det inte alltid så att alla väljer att medverka.

Pågående projekt/ processer:

Integrerad beroendevård – samverkan mellan vården och kommun kring beroendevård. Pågår till och med november 2019. Psykiatri arbetar med att få med så många av kommunerna som möjligt i detta. Det är Helsingborgs FINSAM som finansierar processen.

Case management – Processen handlar om att förankra, sprida, kompetensutveckla och implementera Case Management bland de samverkande rehabiliterande parterna. Landskrona / Svalövs FINSAM finansierar.

Strutprocessen – samverkansprocess mellan psykiatri, Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan. FINSAM Helsingborg finansierar en processledare på heltid från Arbetsförmedlingen samt två 50%-iga tjänster från psykiatri och Försäkringskassan. Processen arbetar med strukturerade utredningar för rehabiliterande insatser för individer som redan i inne på, eller nära, arbetsmarknaden. Utgår från en svensk metod inom allmänpsykiatri.

Psykiatri i Helsingborg är även med som part i ESF-projekt ***JagKan***. JagKan är till för personer som upplever någon form av psykisk ohälsa. Projektet ger individerna stöd när de studerar för att sedan nå ett arbete. Projektet arbetar med de två metoderna IPS och Supported Education.

Kommande ansökningar:

Helsingborgs stad är på gång att ansöka om något de kallar "***vräkningsteamet***". I denna process ingår inte psykiatris målgrupp direkt men de är ändå med som medsökanden.

Psykiatri är på gång och vill ansöka om en process kopplat till arbetsmetoden ***FACT (flexible assertive community treatment)***. Det är en behandlingsmetod från Holland som inte tidigare funnits inom allmänpsykiatri i Sverige. Metoden används idag inom psykos och beroende. En del av processen är att Lunds universitet ska forska på metoden inom allmänpsykiatri. Hittills är Landskrona-Svalöv med och Helsingborg diskuterar sin medverkan. Ängelholm är positiva och Örkelljunga, Båstad och Höganäs intresserade.

Försäkringskassan:

Vilka pågående aktiviteter/insatser har ni för respektive målgrupp?

Försäkringskassan (FK) har inga specifika insatser för målgrupperna. Försäkringskassan samordnar insatser som utförs av andra aktörer, samt hanterar ersättning i form av sjukförsäkring eller aktivitetsersättning beroende på individ. Försäkringskassan har inga egna medel för att göra insatser men deltar i samverkansinsatser.

Arbetsförmedlingen Klippan – Perstorp:

Arbetsförmedlingen har en lång rad insatser, både egna och i samverkan med kommunerna för målgrupperna. Dessa innefattar bland annat:

Individer med psykisk ohälsa:

- Förstärkt samverkan med Försäkringskassan
- Resurssamverkan i Klippan & Perstorp (ärendehanteringsgrupp med socialförvaltningen, primärvården, arbetsmarknadsenheten och Arbetsförmedlingen)
- Lönebidrag
- Utvecklingsanställningar
- Anpassningar på arbetsplatser
- Gruppvägledning med arbetspsykolog
- ESF-projekt - Hela vägen: Inriktat på särskoleelever, 19-29år, kartläggning av individuella behov och *"supported employment"*.
- AF - projekt - Hela vägen: Projekt med fokus på Supported Employment & coaching på arbetsplatserna.
- Introduktion till arbete (kommer till årsskiftet)
- SIUS (Särskilt introduktions och utvecklingsstöd)

Individer med långvarigt bidragsberoende pga. ohälsa + UVAS:

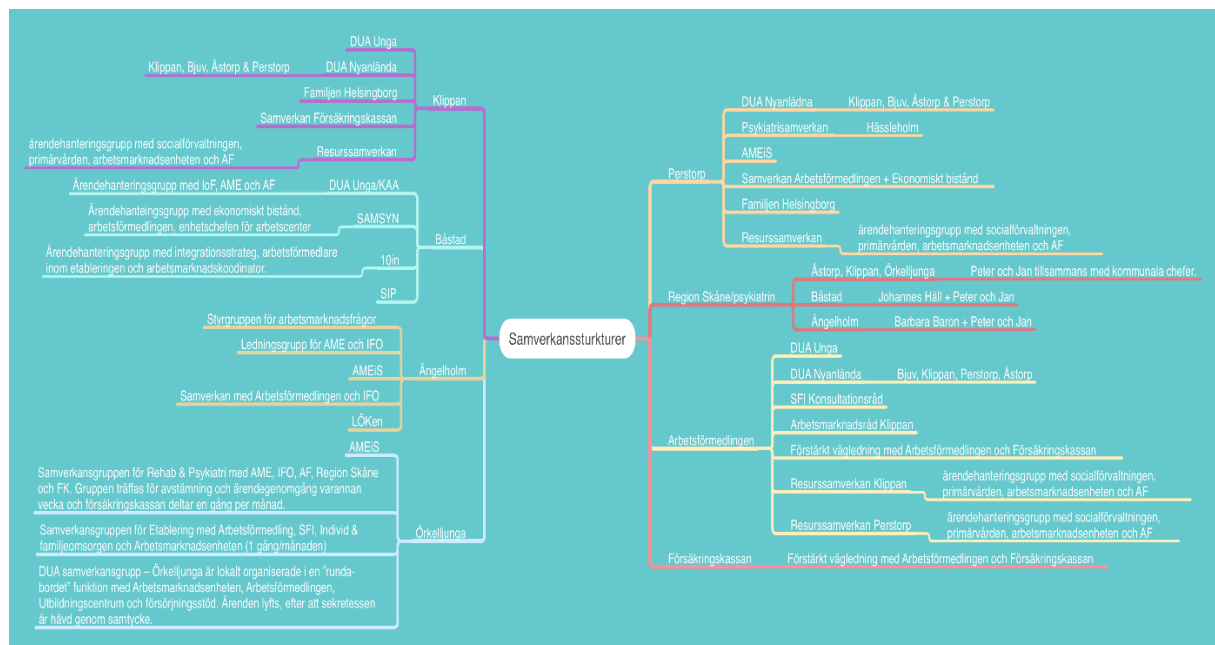
- Projekt med kommunerna för individer inom jobb- och utvecklingsgarantin
- Validering av kompetenser och utbildning
- Utbildningsinsatser
- Stöd i jobsök och förberedande insatser
- Hela vägen + ungdomsprojekt (Klippan)
- Min väg + ungdomsprojekt (Perstorp)
- Ungdomsprojekt i både Ängelholm, Örkelljunga och Båstad
- OPUS i Örkelljunga

Nyanlända:

- Etableringsuppdraget:
 - Kartläggning
 - NYAK - en vägledningsinsats via högskolorna och universiteten i Skåne för personer med högskola, avbruten högskola eller de med gymnasium och som har planer på att studera vidare.
 - SYSKOM – matchning och utbildning
 - Samverkan med folkhögskolan i Munka Ljungby
 - Etableringsutbildning 6 månader (separat för kvinnor och män)
 - SMF

- DUA Nyanlända
- Extratjänster
- SIM – Särskild introduktions och matchningsstöd (för dem som står nära arbetsmarknaden)
- NAD (Planerad föreningsverksamhet, integrations- och kontaktskapande.)
- Utbildningsplikt
- ENA i Örskelljunga

Existerande samverkansforum

Det finns många separata samverkansforum inom förbundet. Ofta sitter samma personer med i olika forum där respektive målgrupp diskuteras.

Det är viktigt att notera att det finns olika praxis mellan parterna hur ärendehantering genomförs. Försäkringskassan genomför aldrig planering eller ärendehantering utan brukaren närvarande, medan kommunerna främst genomför ärendehantering utan brukarna. Framförallt vad gäller individer som ej bedöms redo för arbetsmarknaden hos Arbetsförmedlingen, men som ej heller uppfyller kraven på sjukersättning hos Försäkringskassan, vore det viktigt att säkerställa förbättrad gemensam ärendehantering och planering.

Även digitala hjälpmedel, så som Skype borde övervägas för att förbättra samverkan mellan flera olika parter. Utökade strukturell samverkan har lyfts som önskvärt. Forum där det diskuteras strukturella frågor, sker kunskapsutbyte eller diskussioner kring olika typer av case och deras hantering.

Följande samverkansforum deltar respektive part i:

Båstad:

- SAMSYN – ekonomiskt bistånd, arbetsförmedlingen, enhetschefen för arbetscenter. Träffas en gång per månad för ärendedragning. Målet är en gemensam bild och mål för individen
- DUA/Kommunalt Aktivitetsansvars-grupp – med Individ och familjförvaltningen, Arbetsmarknadsenheten och Arbetsförmedlingen. Träffas ett par gånger per år för ärendehantering
- 10in – arbetar koncentrerat med 10 individer i tät samverkan mellan integrationsstrateg, arbetsförmedlare inom etableringen och arbetsmarknads-koodinator. Träffas en gång per månad
- Etableringsgruppen – talar mer övergripande om samverkan kring målgruppen. Deltagare kommuner, arbetsförmedlingen, SFI, skola och vuxenutbildningen
- SIP (sammanhållen individuell planering) - möten kring enskilda individer
- Tankar kring ev. uppstart av en FAME-grupp – samverkan mellan arbetsmarknadsenheten och socialförvaltningen. För de individer som är närmare arbetsmarknaden och som har försörjningsstöd

Klippan:

- Familjen Helsingborg – strategisk grupp för arbetsmarknad, migration och vuxenutbildningen
- Familjen Helsingborg – gymnasiechefer
- Klippans kommuns representant i utvecklings- och beredningsgruppen FINSAM
- DUA Nyanlända (Klippan, Bjuv, Åstorp & Perstorp)
- DUA Unga
- Samverkan socialförvaltningen
- Samverkan Arbetsförmedlingen
- Samverkan Försäkringskassan
- Samverkan IM/Gymnasiet/Vuxenutbildningen

Perstorp:

- Psykiatrisamverkan. Perstorp tillhör Helsingborg vad gäller Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan men Hässleholm vad gäller sjukvården
- DUA nyanlända inom 4K
- AMEiS (Arbetsmarknadsenheter i samverkan) – operativ och strategisk grupp
- Samverkan med arbetsförmedlingen och ekonomiskt bistånd
- Inom ramen för Familjen Helsingborg är Perstorp med i kommunala aktivitetsansvars- och studie och yrkesvägledningsnätverken
- Resurssamverkan mellan soc. Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och vården ca en gång per månad
- Inofficiell samverkan och dialog med kommunpolisen
- Träffar Arbetsförmedlingen regelbundet

Örkelljunga:

- Samverkansgruppen för Rehab & Psykiatri – med representanter från Arbetsmarknadsenheten, Individ & familjeomsorgen, Arbetsförmedlingen,

vårdcentralen och Försäkringskassan. Gruppen träffas för avstämning och ärendegenomgång varannan vecka och Försäkringskassan deltar en gång per månad.

- Samverkansgruppen för Etablering - En samverkansgrupp bestående av personal från Arbetsförmedling, SFI, Individ & familjeomsorgen och Arbetsmarknadsenheten som träffas en gång/månad i syfte att följa upp redan inskrivna deltagare i projekt ENA och dess utveckling enligt progressionstrappan (samverkansmodellen) samt för att inventera och anvisa nya deltagare till projektet.
- Örkelljunga är även med i AMEiS

Ängelholm:

- Styrgruppen för arbetsmarknadsfrågor
- Ledningsgruppen för Arbetsmarknadsenheterna och Individ- och familjeomsorgen
- Resurscenter – 30 % socialsekreterare från Individ- och familjeomsorgen
- AMEiS – styrgrupp och operativ grupp
- LÖKen (lokal överenskommelse) mellan kommunen och Arbetsförmedlingen
- Regelbundna möten mellan Arbetsförmedlingen och Individ- och familjeomsorgen

Region Skåne/Psykiatrin:

Psykiatrin är med i samverkansforum i alla de 10 kommunerna. De träffar alla kommunerna 2 gånger per termin. Representanter från psykiatrin träffas då tillsammans med representanter från kommunerna. Vilka övriga representanter det är med på mötena varierar från kommun till kommun.

- Åstorp + Klippan + Örkelljunga – representant från psykiatrin tillsammans med bara kommunala chefer.
- Båstad – Region Skåne/Psykiatrin Helsingborg tillsammans med kommunala chefer.
- Ängelholm – Region Skåne/Psykiatrin Helsingborg, kommunala chefer, arbetsförmedlingen, försäkringskassan samt även en brukarrepresentant. Från och med 30 augusti kommer även den nyrekryterade psykiatrisamordnaren finnas med.
- Psykiatrin är även med på det som kallas samrådsmöte missbruk. Med på dessa möten är förutom psykiatrin är även BUP och kommunala representanter. Det är olika chefer från olika kommunala verksamheter som är representerade, men det är inte alltid de är där. Samrådet sker 4 gånger per år, tre av träffarna enligt kommunindelningen nedan och en gång per år för samtliga 10 kommuner.

Följande kommuner träffas tillsammans:

- Landskrona / Svalöv
- Helsingborg / Höganäs / Bjuv
- Klippan / Åstorp / Örkelljunga / Ängelholm / Båstad

Arbetsförmedlingen Klippan-Perstorp:

- Resurssamverkan i Klippan & Perstorp (ärendehanteringsgrupp med socialförvaltningen, primärvården, arbetsmarknadsenheten och AF)
- DUA Unga
- DUA Nyanlända (tillsammans med Bjuv, Klippan, Perstorp & Åstorp)
- Samlokalisering med Arbetsmarknadsenheten i Perstorp, och närlokaliserade i Klippan
- Regelbunden ärendehantering med socialförvaltningen

- Konsultationsforum med KomVux gällande individer inom SFI
- Arbetsmarknadsråd: bestående av kommunstyrelsens chef, utbildningsförvaltningens chef, socialförvaltningens chef, arbetsmarknadsenhetens chef, rektorer. Detta finns endast i Klippan. Ska finnas både i Örkelljunga och Ängelholm också.

Försäkringskassan:

- Förstärkt samverkan: Försäkringskassan ingår i förstärkt samarbete med Arbetsförmedlingen. Där hanteras ärenden som hamnar "mitt emellan", där det görs en gemensam kartläggning för individen och där det finns extra resurser att sätta in. Möjlighet att starta viss aktivitet på deltid, med upptrappning. Förstärkt samverkan är ett nationellt uppdrag som de båda myndigheterna fick för 5–7 år sedan. Syftar till att få individer i arbete eller studier
- Sporadisk samverkan med daglig verksamhet, LSS och de olika kommunerna. Denna samverkan var tidigare mer strukturerad.